

Zaterdag 21 december 1918 – ochtendeditie

Tegen de Belgische inlijvingsplannen.

In een gisteren te Roermond gehouden algemene vergadering van de Limburgse R. K. middenstand, is met algemene stemmen een motie aangenomen, waarin met kracht tegen enige afstand van gebied aan wie ook, wordt geprotesteerd en trouw wordt betuigd aan de regering en verknochtheid aan het Huis van Oranje.

De Belgische inlijvingsplannen.

Havas seint ons uit Brussel:

De Soir schrijft, dat het ware doel van de Belgische eisen een grondige herziening is van het traktaat van 1839. De Belgen willen geenszins onaangenaamheden met de Nederlandse vrienden zoeken, maar willen niet meer handhaving van het stelsel, dat hun in werkelijkheid ondanks de overeenkomsten het vrije gebruik van de Schelde ontnemt.

Nederland heeft bewezen, dat het nooit het overvallen van België door Limburg, dat de Hollanders niet kunnen verdedigen, zou verhinderen. België heeft dus het recht, aan de mogendheden te vragen, niet meer blootgesteld te worden aan een nieuwe inval en het vraagt voor de landgenoten in Luxemburg en Limburg om toepassing van het recht der volkeren, over zichzelf te beschikken.

Nederland en België.

We laten hier het gedeelte van de rede van de minister van buitenlandse zaken van donderdag volgen, dat betrekking heeft op de doortocht van Duitse troepen door Limburg:

Het is mij aangenaam geweest te vernemen dat materieel gesproken de houding van de regering in die aangelegenheid door de kamer is goedgekeurd. Er is met betrekking tot de formele kant van deze aangelegenheid nog een vraag gedaan door de heer Nolens. Deze wenste nog enige nadere precisering, als ik zijn bedoeling wel heb begrepen, van het onderhoud, dat ik de 12<sup>e</sup> november heb gehad met de vertegenwoordigers van de vreemde mogendheden over deze aangelegenheid. Er moet ook hierover geen misverstand bestaan. Het gold toen het mededelen en het uitleggen van een plan, dat de regering de vorige avond had opgevat om tot oplossing te geraken van de moeilijkheden, waarvoor de regering zich zag gesteld. Het was niet alleen de bedoeling om die mededeling te doen, maar tevens om de uitlegging te geven, opdat ten aanzien van dit punt geen misverstand zou kunnen ontstaan.

Dat daar afspraken zouden zijn gemaakt is niet het geval geweest en dat werd ook niet beoogd; in die zin kon ik dan ook het woord "entente" in dat telegram, omdat dit min of meer misleidend zou kunnen zijn, niet goedkeuren.

Er is mij gisteren gezegd: u had dat eigenlijk niet moeten tegenspreken. Mijne heren, ik geloof, dat tenslotte, al is het misschien niet altijd de gemakkelijkste, de eerlijkheid toch op de duur altijd de beste diplomatie is, en ik heb er prijs opgesteld, dat waar een woord was gebruikt, dat naar mijn idee technisch, taalkundig minder juist was, en dat niet ongeschikt was om een verkeerde voorstelling van zaken in het leven te roepen, dat woord zou worden teruggenomen.

De heer Nolens heeft nog deze vraag gesteld. De Belgische gezant heeft toen op het departement een onderhoud gehad, waarbij hem is medegedeeld, hoe het nu zou gaan met de Belgische geïnterneerden. Nu was, geloof ik, de strekking van de vraag van de

heer Nolens, of dat onderhoud de bedoeling had van hem daarover opzettelijk te spreken. Ja, meneer de voorzitter, ik meen, dat de chef van de politieke afdeling juist met het oog daarop zich met de Belgische gezant in verbinding wilde stellen. Zoals de heren weten, geschiedt niet ieder contact tussen mij en de gezanten, maar wenden de gezanten zich ook tot de afdelingen, en spreken omgekeerd de chefs van de afdelingen ook met de gezanten. Die zaak is door mij volkomen in orde bevonden.

Met betrekking tot de doortocht van de troepen door Limburg zou ik nog een paar opmerkingen willen maken, niet om in het wezen van de zaak terug te treden, maar om nog enig antwoord te geven op vragen, die gisteren daarover zijn gedaan.

Wat gisteren de aandacht heeft getrokken en door de heer Dresselhuys is genoemd een haak in deze aangelegenheid, dat was de vraag wat er juist was van berichten over hetgeen bij die doortocht was meegenomen. Uit de inlichtingen, die de regering hebben bereikt over de toepassing van de maatregel door de militaire autoriteiten, blijkt het volgende. In de eerste plaats dat aan de ontwapening nauwkeurig en strikt de hand is gehouden, zelfs aan de zeer strikte kant, en dat wat vee betreft er alleen zijn doorgekomen Boheemse trekossen. Dat waren Duitse dieren, die weer mee zijn teruggenomen. Van belang is natuurlijk de vraag of buitgemaakt goed is meegenomen, en dat kan ten aanzien van deze ossen niet worden gezegd. Het waren beesten, als ik het wel heb, die geroepen waren om te trekken, en die waren van Duitse oorsprong. Wat de levensmiddelen betreft, men heeft doorgelaten levensmiddelen voor enige dagen, wat natuurlijk was. De heer Treub heeft de opmerking gemaakt, dat daarmee in strijd zou zijn gehandeld met artikel twee van de neutraliteitsproclamatie, die een applicatie zou inhouden van artikel twee van de betrokken conventie van 1907. Naar mijn persoonlijke opinie valt het woord

levensmiddelen eigenlijk reeds onder de terminologie van de conventie. Maar ik geloof niet, dat hetgeen de geachte spreker beweert juist is, want zelfs al waren deze mensen na ontwapening niet doorgelaten, maar hier gehouden, dan zouden ze toch ook zijn geïnterneerd met levensmiddelen, en die zouden ze waarschijnlijk ook gebruikt hebben, zodat er geen aanleiding is om hetgeen nu is toegelaten en op zichzelf natuurlijk was, te beschouwen als in strijd met artikel 2 van neutraliteitsproclamatie.

Dat kan niet juist zijn en ik geloof ook, dat de geachte spreker mij dat zal moeten toegeven. Men heeft hier niet te doen met een zogenaamd convoi d'approvisionnement, maar alleen met het laten van levensmiddelen aan ontwapende soldaten, hetgeen ook zou zijn gebeurd, wanneer ze geïnterneerd waren. Zo is de opvatting van de militaire autoriteit geweest en ik geloof, dat die juist is.

Hun bagage is ook onderzocht op de vraag of zij daaronder krijgsmateriaal bevond in een of andere vorm, en in het algemeen heeft de militaire autoriteit, die dat niet alleen in Limburg, maar langs de gehele zuidgrens pleegt te doen, zich gesteld op het standpunt, dat men erop moet toezien, dat buitgemaakt goed niet wordt doorgelaten. Dat is in dit geval ook gebeurd, maar of er onder de bagage, die grotendeels in ransels was gepakt, misschien niet in het een of ander buitgemaakt stuk is geweest, durf ik niet te zeggen. Hoe zal men dat bewijzen, vooral bij klein goed. Vast staat, dat men niet het recht heeft te spreken, alsof er treinen vol buitgemaakt goed over ons grondgebied zijn doorgelaten. Dat is in strijd met de feiten en met de toegepaste orders.

In een dagblad heeft gestaan, dat Belgische karren zouden zijn meegegaan, en volgens de berichten, die ik gisteren heb gekregen, is dat inderdaad het geval. Er zijn wat Belgische vrachtwagens, die door de Duitsers waren gehoord, binnengekomen, maar ze zijn

teruggedaan toen de Duitsers Duitsland bereikten. Geen is daarvan achtergebleven, naar de mededelingen van de Nederlandse commandant, die de ontwapening heeft geleid. Ik stel er prijs op dit eerlijkheidshalve hier zo mede te delen.

Meneer de voorzitter! Het was gisteren alleen mijn plan stil te staan bij het punt in de Belgische verklaring, dat door de heer van Doorn is aangevoerd; ik had nog niet alle gegevens ter beschikking. Ik heb opzettelijk gisteren het communiqué niet verder besproken, ook omdat een polemiek in de vorm van communiqués tussen regeringen er niet altijd toe kan bijdragen de oplossing van kwesties te vergemakkelijken. Ik zou intussen met het oog op de voorstelling in het Belgische communiqué nog deze opmerking willen maken. Evengoed als men ook de andere zijde moet horen ten aanzien van hetgeen hierin gezegd werd over het passeren van bagage, vee enzovoort, zal men moeten voorbehoud maken ten aanzien van hetgeen bijvoorbeeld daarin wordt gezegd over de hoeveelheid mensen, die zijn doorgedaan. Er staat, dat het aantal soldaten bedroeg van 70 tot 120.000. Het juiste aantal is volgens een nader bericht, mij gisteren geworden van de generale staf, 70.309. Het getal 120.000 had niet behoeven te worden genoemd.

Dat er een grote hoeveelheid materiaal in veiligheid zou zijn gekomen, kan niet met juistheid worden gezegd, naar ik geloof. Het krijgsmateriaal is in Nederland geïnterneerd en het staat op het op oogenblik ter beschikking van de Nederlandse regering in afwachting dat het besluit zal worden genomen betreffende de vraag aan wie het toekomt. Integendeel, dit materiaal is voorlopig door de internering voor de Duitsers verloren geraakt.

Dan is gisteren ook nog door de heer van Ravesteijn – en min of meer sprak dit ook uit het communiqué – gevraagd, of er enig overleg heeft plaats gehad met de centrale Duitse legerautoriteit.

Dit is het geval niet geweest. Men heeft alleen te maken gehad met de autoriteiten van de Duitse troepen, die aan de grens kwamen en vroegen wat er moest gebeuren.

Tenslotte is ook een opmerking gemaakt in het communiqué, alsof het met de evacuering uit België anders zou zijn gelopen, wanneer de uitwijking op Nederlands gebied niet zou zijn toegestaan.

Zoals ik gisteren reeds heb medegedeeld, zou door de weigering van de toelating een nieuwe politiek zijn gevolgd. Uitwijking is altijd gedoogd en viel in dit geval niet tegen te gaan, zonder een nieuwe toestand te scheppen. Daarvoor was geen reden. Maar om nu te zeggen, dat het waarschijnlijk anders de soldaten niet mogelijk zou zijn geweest, om de Duitse grens te bereiken, dat gaat, geloof ik, wat ver, in verband met hetgeen de regering vernomen heeft over de mate, waarin de overgang naar Duitsland bij de Maas reeds ontruimd was, voordat de evacuatie tijd was afgelopen. Ik heb dus de indruk, dat ook deze opmerking in het communiqué niet gerechtvaardigd is.

Brussel, 20 december. De vakvereniging van architecten in België heeft besloten het gebruik van bouwmaterialen, die uit vijandelijke landen afkomstig zijn te verbieden. Onzijdigen zullen certificaten van oorsprong van hun producten moeten overleggen.

Brussel, 20 december. De quaestuur van de kamer heeft besloten, bij wijze van tegemoetkoming in de duurte van het leven aan de kamerleden een schadeloosstelling van 100 F per week toe te kennen.

De minister van economische zaken heeft besloten, de invoer groepsgewijze toe te laten. De kamers van koophandel zullen met de samenstelling van de groepen worden belast. De Belgische kooplieden, of die uit bondgenootschappelijke of onzijdige landen,

die in 1913 al gepatenteerd waren, zullen daartoe worden toegelaten. De vergunning zal tot een bedrag van het vierde van dat der in 1913 gedane zaken worden verleend. De aanvragen zullen stuk voor stuk door de belanghebbenden met de visa der groepen worden ingediend. De regeringsinspecteurs zullen op het optreden van de groepen het oog houden.

Belgen en de voormalige Duitse overheid.

Brussel, 20 december. De ministerraad heeft maatregelen genomen tegen de ambtenaren en agenten in staatsdienst, die met de Duitse overheid hebben samengewerkt. Ze zullen onmiddellijk worden afgezet, zonder dat men op de gerechtelijke beslissing vooruit loopt. Hetzelfde geldt voor degenen, die na de afkondiging van de bestuurlijke scheiding onder de Duitse overheid in hun ambt zijn gebleven, en zich door de vijand hebben laten bevorderen.

Een ereraad zal de gevallen der beambten nagaan. De ambtenaren, die deel uitmaakten van de Raad van Vlaanderen of een benoeming aan de hogeschool te Gent aanvaardden, zullen uit de staatsdienst worden ontslagen. De ministerraad heeft besloten, Augusteyns en Henderickx hun Belgische onderscheidingstekens te ontnemen, buiten de gerechtelijke vervolging om.

Tenslotte zal hij de nijveraars volkomen gerust stellen, wat het terugkrijgen aangaat van het materiaal uit hun fabrieken, dat naar andere inrichtingen in België of op Duits gebied, door de geallieerde troepen bezet, werd vervoerd.

Brussel, 20 december. De heer Vandervelde, minister van justitie, heeft aan de voorzitter van de kamer de volgende brief gezonden: ik heb de eer te uwer kennis te brengen dat de Heren Augusteyns en Henderickx, leden der kamer van volksvertegenwoordigers voor het

arrondissement Antwerpen, voor het oogenblik gevangen zitten, krachtens het bevel tot aanhouding van de 15<sup>e</sup> en 17<sup>e</sup> november. Ze worden vervolgd wegens misdaden tegen de veiligheid van de staat en wegens het met kwaad opzet dienen van de politiek of de bedoelingen van de vijand, van wettelijke instellingen of inrichtingen en het tot wankelen brengen, in oorlogstijd, van dezelfde burgers tegenover de koning en de staat; feiten, waarop de artikelen 104 en 118 bis van het wetboek van strafrecht van kracht zijn.

Brussel, 20 december. Naar aanleiding van het feit dat enige spoorwegambtenaren hebben geweigerd om met collega's samen te werken, die terecht of ten onrechte van tegemoetkomingen jegens de bezettingsautoriteiten worden beschuldigd, heeft de minister van het verkeerswezen, Renkin, een commissie van onderzoek ingesteld, die belast is de hem ter kennis gebrachte feiten na te speuren.

De eerste brigade der Belgische cavalerie heeft bij haar opmars gisteren de streek van Homburg-Moresnet bereikt.

Havas meldt uit Brussel dat er in de nacht van 19 op 20 dezer te Brussel een trein uit Keulen is aangekomen, waarvan een der wagons een som van 380 miljoen vervoerde. Hedenochtend werd het geld door de Duitse gedelegeerden aan de vertegenwoordigers der geallieerden overgedragen, en naar de Nationale Bank getransporteerd.

Men seint ons uit Brussel:

De kamer van mechanische en metaalindustrieën van Brussel, vrijdag bijeen in de beurs alhier, heeft de volgende beslissingen genomen, voorgesteld door de arbeidersvakverenigingen van Gent: salarisverhoging van 50% op de grondslag van de lonen van 1914 met een duurtetoeslag van 15 centiemmen per uur. Het loon voor zondags-



en nachtarbeid zal met 100% verhoogd worden en de overuren met 50%. Men behoudt de Engelse week van 54 uur, waarbij men facultatief tot 60 uur kan gaan.

De Belgische zionistische federatie in Nederland heeft naar aanleiding van de bevrijding van België een telegram van gelukwens tot koning Albert en de Belgische regering gericht, waarin ze de hoop uitspreekt, dat het bevrijde België ook het joodse volk in zijn strijd voor vrijheid zal steunen. De federatie heeft van de koning en de Belgische minister-president telegrammen ontvangen, waarin ze de gelukwensen op hartelijke wijze beantwoorden.

Rotterdam en Antwerpen.

Het officiële orgaan van de voornaamste kamers van koophandel en fabrieken in Nederland bevat in zijn jongste nummer een uitvoerige beschouwing over de havens van Rotterdam en Antwerpen, waarbij vooral gewezen wordt op de betere uitrusting, die Rotterdam voor heeft boven Antwerpen. Intussen hebben beide havens natuurlijk ontzaglijk door de oorlog geleden.

Tot op heden bereikten echter de redactie nog geen berichten uit België, waaruit men zou kunnen opmaken, dat de Duitsers, zoals in de industriebekkens in het Walenland, de installaties van de Antwerpse haven weggebracht of vernield zouden hebben. In dit opzicht is de toestand van voor 1914 dus onveranderd.

Duitsland is, zo vervolgt de redactie van het genoemde blad, het achterland zowel voor Antwerpen als voor Rotterdam. De chaos in dit land opent nog geen uitzicht op een spoedig intreden van het vroegere economische leven. Nochtans, in dit opzicht is Rotterdam bevoorrecht. Wanneer de Duitse industrie, het Duitse zakenleven, niet meer gedrukt worden door gevaarlijke politieke stromingen, dan

zullen ze weer zoals vroeger krachtiger actief aan het werk gaan en dan is er ook geen enkel bezwaar tegen, dat Rotterdam evenals vroeger de doorvoerhaven van de Duitse industrie centra wordt. Niet aldus bij Antwerpen. Hier zullen overwegingen van haat en verdrukking zich doen gelden. In de eerste jaren althans is het niet denkbaar, dat Antwerpse graanexporteurs op dezelfde voet zullen staan met de Duitse maaldrijen als vroeger of dat Duitse handelaars de groothandel in handen zullen krijgen. Het besluit van de Brusselse gemeenteraad, waarbij voor aanbestedingen der gemeenten alle grondstoffen, herkomstig uit een vijandelijk land worden geweigerd, toont duidelijk aan hoe sterk de stroming in België is om Duitse producten te weren. Duitse zakenlui zullen in België dan ook geen bedrijfsgebied kunnen vinden. Zullen Duitse importeurs dan geneigd zijn hun goederen via Antwerpen te ontvangen? We betwijfelen het. Ondanks de beloften van Engeland, Frankrijk en Amerika, om alles te doen wat in hun macht is om de welvaart van vroeger voor België, waarvan de goede gang der Antwerpse haven een belangrijk onderdeel vormt, te herkrijgen; zullen ze niet bij machte zijn om voor Antwerpen een belangrijke doorvoer te scheppen zolang de Duitse handel uit de ententelanden geweerd wordt. Als represaille zal de Duitse import Antwerpen negeren ten gunste van Rotterdam en Hamburg.

Hier wordt tegen aangevoerd, dat het afstaan van Elzas-Lotharingen aan Frankrijk en de stemming onder de Rijnlandse industriëlen om meer aanleuning te zoeken bij het westerse bedrijfsleven, waarborgen zijn voor een spoedige heropleving voor de Antwerpse haven. Het rijke ertsgebied in Elzas-Lotharingen en de zeer uitgebreide Rijnlandse industrie hebben kolossale behoeften en een belangrijke productie. Deze zouden hun weg vinden over Antwerpen. Men vergeet daarbij, dat een Frans gebied van bijna tweemaal zo groot als België, verwoest en vernield is.

De industrie in Noord-Frankrijk moet van de grond af heropgebouwd worden, dat is de eerste taak van Frankrijk en de wederopbouw van het eigen bedrijfsleven primeert natuurlijk de heropleving van de Belgische economische welvaart. Het is dan ook duidelijk, dat het grote voordeel, hetwelk voor de Franse republiek uit de inlijving van Elzas-Lotharingen kan voortspuiten, alleen de Franse gewesten ten goede zal komen en Franse zeehavens van de ontzaglijke export van het grootste ertsgebied ter wereld zullen profiteren. Bovendien mag men niet uit het oog verliezen, dat, nu Elzas-Lotharingen Frans gebied wordt, de Belgische en Franse staal- en hoogovenindustrieën zich daar van de grondstoffen zullen kunnen voorzien, zonder dat ingrijpende maatregelen, zoals vroeger, de Duitse hoogovens bevoorrechten en de uitvoer naar België zeer bemoeilijken.

Van deze uitvoer trekt de Antwerpse haven geen voordeel.

Hoe het staat met de sympathieën der Rijnlandse industriëlen, hiervoor ontbreken de juiste gronden om logische conclusies te kunnen trekken. Berichten in die geest werden later ten stelligste tegengesproken door persorganen uit het Rijnland. Het is ten andere zeer wel denkbaar, dat wanneer de kaart van Centraal-Europa naar de stellingen van Wilson mocht worden opgemaakt, de grote Duitse republiek én Rijnland én Duits Oostenrijk omvat, zodat de Rijnlandse centra worden opgelost in de algemene Duitse industrie. De vredesconferentie zal hierover beslissen en Engeland en Frankrijk zullen de belangrijke gevolgen van een dergelijke aaneensluiting ook wel overzien.

Profetieën zijn altijd gevaarlijk, doch dit neemt niet weg, dat wij in de toekomst geen spoedige hervatting zien van de concurrentie tussen Rotterdam en Antwerpen. De heropleving van de bedrijvigheid in Duitsland zal volgens ons een periode van drukte voor Rotterdam inluiden, terwijl Antwerpen nog lang zal zuchten onder de naweeën

van de oorlog, aldus besluit de redactie van de kamer van koophandel en fabrieken.

Zaterdag 21 december 1918 – avondeditie

Nederland en België.

Onze correspondent te Londen seint:

De eisen van België tegenover Nederland beginnen duidelijker te worden. Het Belgische argument, uiteengezet in een officiële mededeling uit Brussel, is, dat Limburg en de linker Scheldeoever in 1839 als beloning aan Nederland zijn gegeven, omdat dit de verdediging van België op zich genomen had. De oorlog heeft bewezen, dat Nederland niet in staat of niet genegen is om België te beschermen. Daarom moeten Limburg en de linker Scheldeoever aan België teruggegeven worden. Ongelukkig voor de Belgische aanspraken berusten deze op een verkeerde voorstelling van de historische feiten. Iedereen weet, dat het vodge papier van 1839 een traktaat was, waarbij de grote mogendheden de onzijdigheid van België garandeerden. Nederland deed dat niet en er werd op Nederland geen beroep gedaan om te beloven, dat het België zou verdedigen en de theorie, dat Nederland Limburg en de linker Scheldeoever ontving als zijn beloning gaat geen ogenblik op.

De Belgische officiële mededeling verklaart verder, dat elke weigering van de zijde van Nederland om deze provincies af te staan aan België zuiver chauvinisme zou zijn. Duitsland had even goed België van chauvinisme kunnen beschuldigen omdat het besloot weerstand te bieden aan de doortocht van de Duitse legers in 1914.

Het is mogelijk, dat België een nieuwe regeling van zijn positie wenst in verband met de als gevolg van de oorlog gewijzigde omstandigheden. Wanneer dit het geval is behoort het de kwestie op de vredesconferentie ter sprake te brengen, maar de wijze, waarop het zijn aanspraken kenbaar gemaakt heeft, is niet te verdedigen.

Wanneer Luxemburg zijn positie wenst op te geven voor een vereniging met België dan kan het dit zeggen, maar de daad moet van Luxemburg uitgaan.

De doortocht van Duitse troepen door Limburg.

In l'Echo Belge schrijft de hoofdredacteur Charles Bernard naar aanleiding van de verklaringen van minister van Karnebeek in de tweede kamer.

Hij legt er de nadruk op, dat het hier een zuiver militaire kwestie geldt, waarin geen enkele onzijdige zich moest mengen, zolang zijn eigen belangen niet bedreigd worden. De wapenstilstand moest de overwinning niet aan Foch ontnemen, want die was al behaald, maar ook niet de vruchten daarvan. Foch heeft de Duitsers zulke voorwaarden opgelegd, dat deze, eenmaal aan de Rijn gekomen, na een overhaaste terugtocht door een nauwe doorgang en gehinderd door de natuurlijke belemmeringen tussen Visé en Metz, volslagen gedesorganiseerd en volstrekt buiten staat zouden zijn om een offensief te hernemen. Toen dan ook de Duitsers verzachte voorwaarden vroegen, heeft Foch deze geweigerd. Door de Duitse troepen door Limburg door te laten heeft de Nederlandse regering mogelijk gemaakt, dat het gros van het Duitse leger in veel gunstiger omstandigheden dan de wapenstilstand toestond, op de Rijn terugtrok. De Duitse troepen, ontwapend door Nederland, zijn dadelijk na de komst op Duits grondgebied, weer gewapend.

De reden, dat de doorlating geschied is in het belang van België zelf, aanvaardt de heer Bernard niet. Daarover moest de Belgische militaire overheid en in de eerste plaats het opperbevel der geallieerden beslissen. Het militaire belang geeft de doorslag en de Belgische kanonnen hebben immers ook de Belgische dorpen beschoten, waar de vijand tegenweer bood. De schrijver haalt het voorbeeld van Nederland zelf aan, dat niet geaarzeld heeft zijn zo rijke land onder water te zetten om een inval te voorkomen. De heer Bernard meent, dat wanneer de Nederlandse regering, wiens goede bedoelingen hij niet verdenkt, eerst haar eigen militaire raadslieden had geraadpleegd, dezen haar zouden hebben teruggehouden van een daad, die slechts een onmiddellijke hulp kon betekenen aan een van de oorlogvoerende partijen.

De aanvraag van België, om de in Nederland geïnterneerde Belgische soldaten vrij te laten, berustte op overwegingen van menselijkheid. Die waren reeds vier jaar in Nederland, dat verder grote moeilijkheden ondervond in hun voeding. Op het ogenblik van de vraag waren reeds tussen de verschillende oorlogvoerenden krijgsgevangenen uitgewisseld, vooral van hen die van het begin van de vijandelijkheden geïnterneerd waren. Het argument van wederkerigheid aanvaardt de heer Bernard niet, omdat het lot der geïnterneerden, die voor 11 november in Nederland waren, van welke nationaliteit ook, volkomen onafhankelijk was van de loop der militaire operaties.

Belgische geïnterneerden.

Nadat vroeg in de morgen reeds een groot aantal vrouwen en kinderen was vertrokken, zijn hedenmorgen om half elf van het station in Den Haag 700 Belgische geïnterneerden van de interneringsgroepen Den Haag en Wassenaar, waarbij zich te

Dordrecht nog enige honderden voegden, per Belgische trein naar hun land teruggekeerd.

Aan het station was een talrijk publiek aanwezig om de vertrekkenden vaarwel te zeggen. Generaal Onnen, chef van de afdeling internering aan het departement van oorlog, en generaal Dossin, militaire attaché bij de Belgische legatie in Den Haag, waren er rook.

Het bewakingsdetachement, dat met de trein meeging, stond onder bevel van reserve eerste luitenant Van der Meer, commandant van de interneringsgroep Den Haag, die de geïnterneerden naar Essen begeleidde, om hen daar over te geven aan de Belgische autoriteiten.

Toen de met enkele Belgische vlaggen getooide en van opschriften, die de vreugde over de terugkeer vertolkten, voorziene trein wegreed, weerklonk luid, langdurig gejuich van de vertrekkenden uit het publiek op het perron.

Om 12 u 54 vertrok opnieuw uit Den Haag een trein met een 700-tal geïnterneerden, de nog van de groep Den Haag overgeblevenen en de groep Loosduinen, onder geleide van luitenant Nieuwhoop, van de interneringsgroep Den Haag.

Alle geïnterneerden van de groepen Den Haag, Wassenaar en Loosduinen zijn nu naar hun vaderland teruggekeerd, behalve enkelen, die werkzaam zijn bij de Belgische legatie.

België.

Dokter Dillon, de medewerker van de Daily Telegraph, die onlangs naar Brussel was teruggekeerd, verklaart, dat tijdens zijn afwezigheid de Duitsers zijn huishouden hadden doorsnuffeld en verscheidene

belangrijke aantekeningen en documenten over internationale politiek hadden ontvreemd.

De vervolging van de Vlaamse "activisten" (?) – Ingezonden stuk.

Geachte redactie,

Het bericht in de avondbladen van gisteravond omtrent het ontslag, in geheime zitting van de Antwerpse gemeenteraad, verleend aan een viertal hooggeplaatste gemeentebtenaren wegens "activistisch wangedrag tijdens de Duitse bezetting", vereist nog een kort commentaar.

Ik bedoel niet om vonnis te vellen over dit vonnis. Dat zal, als eenmaal de bezinning in Vlaanderen gekomen is, en de domme overwinningroes uitgewerkt, Vlaanderen zelf wel doen. Maar waar men spreekt van "voornaamste schuldigen" en dan de namen noemt van enige inderdaad in ons land gekende en goede bekende mannen, die thans te Antwerpen "op de keien gesmeten zijn" – zoals men dat in arbeiderskringen zou heten – of "gebroom- en gepensioenroofd", zoals ze dat in Vlaanderen zeggen, opdat ook anderen, op hun baantjes belusten, nog een kans zouden krijgen, – daar mag toch voor ons Nederlands publiek wel even worden vastgesteld, wat het "activistisch wangedrag" van althans drie der vier genoemden: de stadssecretaris Melis, de stadsbibliothekaris de Bom en de conservator van het Plantijnmuseum Jan Denucé, omvat heeft.

Niet één van deze mannen heeft zich met de politiek bemoeid, maar alleen met de cultuur van hun volk. Zij hebben gemeend, dat hun volk recht had op een eigen universiteit te Gent, en de Vlaamse jongelingschap op hoger onderwijs, ook tijdens de oorlog. Als mannen, die hun overtuiging niet onder stoelen of banken steken,



hebben zij daarvan openlijk getuigd. Dat is hun "activistisch wangedrag".

Wat bijzonderlijk mijn oude vriend de Bom betreft, hij heeft bovendien het bestuur der stad Antwerpen en bijzonderlijk mr. Louis Franck, thans minister, toen die indertijd zelf het voorwerp van vervolging waren vanwege de "patriottards" wegens de overgave van Antwerpen, kloekmoedig verdedigd in een geschrift, dat door professor Pirenne geroemd is als een daad van vaderlandsliefde. Hij heeft nooit zijn post verlaten, ook niet tijdens het beleg, hij heeft menig ingezetene van Antwerpen, waaronder de kunstenaar Walter Vaes, uit het gevang weten te redden, door het oefenen van redelijke druk op de bezetters, met wie zijn ambt hem in aanraking bracht. Ik was er zelf verleden jaar getuige van, dat hij steeds zijn Vlaams Belgisch standpunt tegenover hen handhaafde. Toen Stijn Streuvels hem bericht had, dat hij zonder licht en vuur zat, en toen juist een der hogere Duitse ambtenaren hem wegens zijn functie bezocht, voer de Bom tegen hem uit: "U zegt altijd, dat u zoveel voelt voor de Vlaamse letterkunde, en nu laat u onze eerste schrijver zonder licht op zijn dorp zitten?" En Streuvels kreeg carbid gestuurd, om te kunnen werken!

Als allen, die nu in België zo "patriottisch" schreeuwen, zo zuiver zouden staan als deze mannen, die nooit voor zichzelf iets van de bezetter gevraagd hebben, doch veeleer dachten aan hun volk, zou men hun broodroof wegens "activistisch wangedrag" misschien kunnen verontschuldigen.

Laten wij in Nederland in elk geval, onder geen vorm, ook niet van verdacht makende berichtgeving, ons mede schuldig maken aan het mee veroordelen. De tijd zal komen, dat men in Vlaanderen en hier zich over deze jacht op mannen van eerlijke overtuiging en geweten zal schamen, trots al het geschreeuw der franskiljonse pers, die nu

eenmaal haar roeping moet vervullen van tegen al wat Vlaams en Nederlands is te steken, met welke middelen ook!

Met dank voor de plaatsing.

Uw dienstwillige L. Simons.  
Den Haag, 19 december 1918.